

Vårt Dnr: E-20120921-1

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över: Gör det enklare! (SOU 2012:33), från Elöverkänsligas Riksförbund

Elöverkänsligas Riksförbund är en handikapporganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Handikappförbunden som organiserar 39 handikappförbund.

Förbundet har för närvarande c:a 3000 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en erkänd funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av "Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken" antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det "universellt utformade samhället" en central utgångspunkt.

sida Underlag/referens med *spärrad* stil, våra kommentarer med rak stil

Allmänt Det är anmärkningsvärt att utredningen oftast använder begreppet "funktionshindrade" när man menar personer med funktionsnedsättning.

Ett funktionshinder uppstår i mötet mellan en individ med funktionsnedsättning och en olämplig fysisk verklighet. Denna brist på förståelse gör att vi befarar att utredarna inte är tillräckligt uppdaterade och insatta i handikappfrågor.

Vi anser att det är stor risk att kompetens tappas bort i omorganisationen. När det gäller frågor som berör Elöverkänsligas Riksförbunds medlemmar verkar det som den lilla kunskap som finns på Socialstyrelsen finns på Handikappheten. Att överföra synen på funktionsnedsättningen elöverkänslighet från denna enhet till den nya myndighetsstrukturen är av mycket stor vikt.

sida Underlag/referens med *spärrad* stil, våra kommentarer med rak stil

188- **5.2.1 Kunskapsmyndigheten för hälsa, vård och omsorg**

[...]

"Myndigheten ser i nära samarbete med huvudmän, experter, forskare professionella grupper och andra till att vården och omsorgen har tillgång till bästa möjliga kunskapsunderlag, och att det successiva lärandet fungerar på bästa möjliga sätt. En viktig uppgift är att identifiera kunskapsluckor, där kunskap saknas, och att se till att dessa fylls."

Kommentar: "*-expertgrupper och andra*" - Här måste handikappförbunden vara mycket viktiga samarbetspartner!

[...]

"I myndighetens arbetssätt ligger att alla relevanta aspekter är beaktade och sammanvägda i de underlag som lämnar myndigheten. Det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet och funktionshindersperspektivet integreras i alla underlag där det är relevant."

Myndigheten använder och tar fram underlag av olika typer, t.ex. vetenskapliga kunskapssammanställningar, erfarenhetsbaserade expertbedömningar, ...

[...]

Myndigheten har också ett särskilt ansvar för genomförandet av de folkhälsopolitiska målen inom vården och omsorgen."

[...]

190- **"Vetenskapliga kunskapssammanställningar**

Vetenskapliga sammanställningar fortsätter att utvecklas i linje med de principer som finns inom SBU. Här finns stora värden att gå vidare med det internationellt förankrade arbetet med kunskapsunderlag som bygger på noggrann och opartisk evidensprövning. En särskild instruktionsreglerad vetenskaplig nämnd beslutar, liksom i dag inom SBU, vilka underlag som ska tas fram och fastställer sedan deras vetenskapliga slutsatser. Samtidigt vidareutvecklas samspelet med brukare/patienter, huvudmän och professionella grupper, så att valet av fokus alltmer tar hänsyn till av sektorns behov. Inte minst är det viktigt att omsorgssektorns och det förebyggande arbetets behov av evidensbaserad kunskap tillgodoses så långt som möjligt. Det är angeläget att den bredd av kunskap som finns i hela den nya myndigheten och dess kontaktnät tillvaratas på bästa möjliga sätt. Inte minst är det viktigt att möjligheterna till internationellt kunskapsutbyte vidareutvecklas."

När det gäller kunskapssammanställningar angående hälsoeffekter av elektromagnetiska fält måste dessa göras av nya oberoende personer och inte av den grupp inom FAS som nu utför detta arbete. Den nuvarande gruppen är olämplig på grund av bristande kompetens och olämpliga bindningar till industriintressen.

sida Underlag/referens med *spärrad* stil, våra kommentarer med rak stil

"Erfarenhetsbaserade expertbedömningar

Utöver de rent vetenskapliga faktaunderlagen, tillgodoser myndigheten sektorns behov av erfarenhetsbaserade kunskapsunderlag. Bästa möjliga kunskap används alltid, och i de många fall där tillgången på entydig evidens är begränsad, kompletteras det vetenskapliga kunnandet med bedömningar som baseras på beprövad erfarenhet."

[...]

För att detta ska vara möjligt måste det byggas upp ett system för kunskapsinsamling ifrån alla berörda - framförallt ifrån allmänheten, inkluderande personer med funktionsnedsättning och personal på såväl privata som offentliga vårdinrättningar.

Nya företeelser i samhället som skapar hälsoproblem tar alltför lång tid att identifiera.

- Vi behöver alltså ett riksomfattande "biverkningsregister" liknande det som finns för läkemedel, dit allmänheten kan rapportera hälsoproblem och skador.
- En snabb upptäckt kan med kloka åtgärder minimera antalet skadade/sjuka personer, till stor fördel för både individ och samhälle.
- Inom de olika handikappförbunden finns stora kunskaper som vi förutsätter att de nya myndigheterna vill tillgodogöra sig.

219- **7.2 Kritiska processer**

"...

Utöver huvudmännens ansvar finns också ett statligt ansvar för processer som alltid måste fungera säkert.

[...]

Det kan vidare gälla värden och relationer som inte får skadas, t.ex. relationer till industrin och apoteksmarknaden, professionella grupper och europeiska och internationella kontakter som fortsatt måste ha en ingång i Sverige och övriga värden och funktioner som särskilt behöver värnas under genomförandet."

Myndigheter måste ha integritet och hålla armlängds avstånd till industrin.

sid Underlag/referens med *spärrad* stil, våra kommentarer med rak stil

238- **8.5 Konsekvenser för övriga aktörer**

8.5.1 Konsekvenser för medborgarna

"Den främsta utgångspunkten för våra förslag är att underlätta mötet mellan medborgarna och den vård och omsorg dessa möter. Medborgarna får bättre vård och omsorg när kunskaper tillvaratas bättre..."

Åter poängterar vi att allmänhetens kunskaper och erfarenheter måste tas till vara!

sid Underlag/referens med *spärrad* stil, våra kommentarer med rak stil

[...]

Den webbportal som infrastrukturmyndigheten ansvarar för att bygga upp och utveckla, utgör kärnan när det gäller att kommunicera med och ge medborgare och verksamheter vägledning, information och kunskapsstöd."

I vårt fall är det just IT-systemen som är en del av problemet. - Förslaget visar att utredarna inte förstår problemen med bristande tillgänglighet för elöverkänsliga. En stor del av våra medlemmar kan på grund av strålningen från utrustningen, inte använda dator eller internet alls.

Det betyder att information måste göras tillgänglig via telefon, brev, broschyrer och personliga kontakter.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Per Segerbäck, ordförande

Inger Svedmyr, sakkunnig

Elöverkänsligas Riksförbund _____ Medlem i Handikappförbunden

Post- och Besöksadress
Blåsutvägen 53
121 36 JOHANNESHÖV
Stockholm

Telefon
08-712 90 65

Fax
08-712 89 48

E-post
info@feb.se

Org.nr.
812400-9484

Plusgiro
67 84 45-8

Bankgiro
788-2970